

Flora- en faunaonderzoek op planlocatie Veluweweg 136/138 te Kootwijkerbroek

In opdracht van:

Dhr. van de Stroet

Oktober 2011

Natuur
kompas
Ecologisch onderzoek & advies

Flora- en faunaonderzoek op planlocatie Veluweweg 136/138 te Kootwijkerbroek

Colofon:

J.H.S. Rijsdijk MSc

Natuurkompas
Ecologisch onderzoek & advies

Thorbeckestraat 116
6702 BT Wageningen
Tel: 06-24804418
Email: info@natuurkompas.nl
Kvk: 51113139

© Natuurkompas

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2 Beleidskader.....	3
2.1 Inleiding	3
2.2 Gebiedsbescherming: Natuurbeschermingswet en EHS	3
2.3 Soortbescherming: Flora- en faunawet	3
3 Werkwijze.....	5
3.1 Beschrijving onderzoeksgebied.....	5
3.2 Werkwijze.....	5
4 Resultaten.....	6
4.1 Resultaten beleidsinventarisatie.....	6
4.1.1 Natuurbeschermingswet 1998.....	6
4.1.2 Ecologische hoofdstructuur	6
4.2 Resultaten veldinventarisatie	6
4.2.1 Vaatplanten.....	6
4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	6
4.2.3 Vleermuizen.....	7
4.2.4 Vogels.....	8
4.2.5 Overige beschermde soorten.....	9
5 Conclusies en aanbevelingen	10
5.1 Gebiedsbescherming	10
5.2 Soortenbescherming	10
5.3 Aanbevelingen.....	11
Literatuurlijst	1

1. Inleiding

Ecologisch onderzoek en adviesbureau Natuurkompas is door dhr. van de Stroeten gevraagd een flora en faunaonderzoek uit te voeren voor een planlocatie aan de Veluweweg te Kootwijkerbroek. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen herinrichting van het perceel. Op het perceel staan 2 eenvoudige woningen. Het gaat om een zogenaamde “kleine” woning en een burgerwoning in het buitengebied. Door middel van een bestemmingsplanwijziging worden deze bestemmingen omgedraaid waardoor een nieuwe burgerwoning aan de achterzijde van het perceel zal worden gerealiseerd en een “kleine” woning aan de voorzijde van het perceel. De bestaande woningen zullen worden gesloopt. Naast deze woningen staan er op het perceel onder andere nog een tweetal voormalige stallen. Mogelijk worden deze stallen in de toekomst gesloopt.

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient er eerst een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere relevante regelgeving plaats te vinden. Voorliggend flora- en faunaonderzoek is gebaseerd op een gebiedsanalyse, beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde plant- en diersoorten en een biotoopinschatting die is gemaakt door middel van een verkennend veldonderzoek.

2 Beleidskader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen plannen. In Nederland is de natuurbeschermingswetgeving op te delen in “gebiedsbescherming” en “soortenbescherming”. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur.

2.2 Gebiedsbescherming: Natuurbeschermingswet en EHS

De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van natuurgebieden. Voor de Natuurbeschermingswet zijn dan ook niet zozeer (zeldzame) dier- en plantensoorten van belang, maar eerder bijzondere ecosystemen, biotopen, habitats en andere terreingebonden zaken als geologische of landschappelijke aspecten. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied, ook wel bekend als Natura 2000-gebieden. Deze Europese richtlijnen zijn verankerd in de Nederlandse Natuurbeschermingswet.

Er geldt een vergunningsplicht voor activiteiten die een schadelijk effect hebben op beschermde natuurgebieden. Ook projecten en activiteiten die op enkele kilometers afstand plaatsvinden (denk aan een verhoogde stikstofdepositie in een gebied als gevolg van de uitbreiding van een veehouderij) vallen onder deze vergunningplicht. Er dient voor de voorgenomen plannen dan ook altijd te worden nagegaan of deze een negatief effect veroorzaken in een beschermd natuurgebied.

Een andere vorm van gebiedsbescherming kan plaatsvinden door deze aan te wijzen als onderdeel van de Ecologische HoofdStructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten daar geen negatieve gevolgen op mogen hebben. Anders dan bij een Natura 2000-gebied is de status als EHS niet in de natuurwetgeving vastgelegd. Het belang ervan dient in de planologische afweging echter wel een rol te spelen.

2.3 Soortbescherming: Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is bepalend voor soortenbescherming. De wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. De doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van de in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Uitgangspunt hierbij is het zogenaamde “neem-tenzij”-principe. Slechts voor een beperkt aantal activiteiten kan een ontheffing op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet worden verleend. Voorwaarde voor een ontheffing is dat met de voorgenomen activiteit de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.

In de Flora- en faunawet worden de beschermde dier- en plantensoorten opgedeeld in drie categorieën:

1. Beschermingscategorie 1: Hieronder vallen een groot aantal algemeen voorkomende beschermde soorten, zoals het Konijn, Haas en Ree. Deze soorten

komen zo algemeen voor in Nederland dat er geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd wanneer vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord of aangetast.

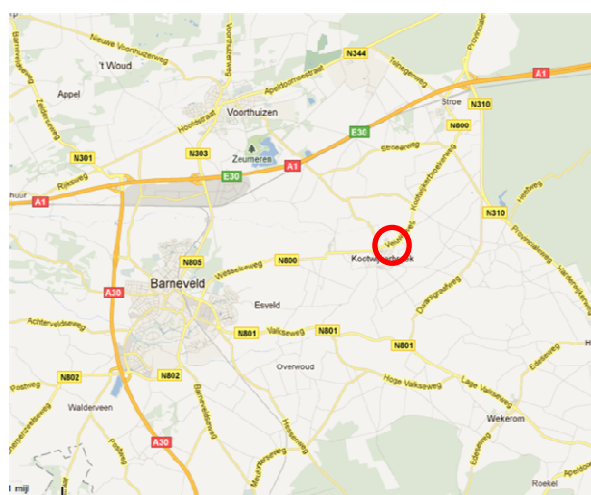
2. Beschermingscategorie 2: Hieronder vallen soorten die minder algemeen zijn, zoals het Edelhert en Wild zwijn. Deze soorten zijn strikter beschermd. Voor activiteiten die aantasting of verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen tot gevolg hebben, is een vrijstelling mogelijk. De initiatiefnemer dient dan een goedgekeurde gedragscode te bezitten. Is dit niet het geval, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd. In een gedragscode staan de gedragslijnen aangegeven die moeten worden gevolgd om schade aan beschermde dier- en plantensoorten zoveel mogelijk te voorkomen. Een ontheffing is nodig wanneer er voor de voorgenomen plannen of activiteiten geen goedgekeurde gedragscode bestaat.
3. Beschermingscategorie 3: Hieronder vallen de zeldzame soorten, zoals de Adder en alle soorten vleermuizen. Hier is geen vrijstelling mogelijk. Er wordt voor deze groep alleen een ontheffing verleend wanneer er geen alternatieve bevredigende oplossingen mogelijk zijn, de voorgenomen activiteit een in de wet genoemd belang dient en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet. Volgens dit artikel dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat ervoor gezorgd moet worden dat er voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd is of negatieve gevolgen voor de aanwezige soorten voorkomen kan worden door het treffen van maatregelen.

3 Werkwijze

3.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied is gelegen aan de Veluweweg 136/138 te Kootwijkerbroek in de provincie Gelderland. Kootwijkerbroek ligt ten oosten van Barneveld, ten westen van Apeldoorn en ten zuiden van Putten. De directe omgeving van Kootwijkerbroek wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied met in het westen bos- en heidegebieden (de Veluwe). In de huidige situatie is het plangebied deels bebouwd (zie ook afbeelding 1). Er staat een woonhuis, een tweetal stallen en een schuur. Het oostelijk deel van het plangebied bestaat uit agrarische gronden. In het oosten grenst het plangebied aan de Topperbinnenweg met aan de overkant open agrarisch gebied. In het zuiden en westen grenst het plangebied aan open agrarisch gebied. In het noorden grenst het plangebied aan een aantal huizen.

4 Resultaten

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur moet er getoetst worden of de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op de beschermde gebieden.

4.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Natura 2000-gebied "Veluwe". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 2,5 km afstand. Gezien de tussenliggende elementen (wegen) en bebouwing (verstoring) en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het Natura 2000-gebied niet te verwachten.

4.1.2 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van de EHS. De dichtstbijzijnde EHS-structuren liggen op ruim 2.500 meter afstand. Gezien de ligging buiten de EHS is er geen sprake van directe aantasting van de EHS. Indirecte negatieve effecten zijn ook niet te verwachten gezien de reeds tussenliggende elementen (wegen) en bebouwing (verstoring). Met de sloop en de nieuwbouw van twee woningen en de mogelijke sloop van de stallen zijn negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

4.2 Resultaten veldinventarisatie

In het kader van de Flora- en faunawet moet er getoetst worden of er bij een ruimtelijke ingreep mogelijk negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten plaatsvinden. De voorgenomen plannen zouden kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring.

4.2.1 Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten zoals Straatgras (*Poa annua*), Paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*) aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht gezien het deels verharde en deels intensief bemeste karakter van het plangebied. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten in bijvoorbeeld tuinen, zijn niet beschermd door de Flora- en faunawet omdat het hier niet om natuurlijke groeiplaatsen gaat.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) komen er in de omgeving van het plangebied soorten voor als de Egel (*Erinaceus erinaceus*), Mol (*Talpa europaea*), Ree (*Capreolus capreolus*), Aardmuis (*Microtus agretis*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de strikt beschermde Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*).

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied zijn weinig ruige delen aanwezig. Toch zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten zoals de Egel en Mol niet uit te sluiten. Deze soorten vallen allemaal onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Volgens de verspreidingsgegevens is er in de omgeving van het plangebied de strikt beschermde Eekhoorn waargenomen. De Eekhoorn valt onder tabel 3 van de Flora- en faunawet en er is dus geen vrijstelling voor mogelijk. De Eekhoorn komt vooral voor in opgaand naaldbos en oud en gemengd bos met veel naaldbout. In het plangebied zijn naaldbomen afwezig. Hiermee is de aanwezigheid van de Eekhoorn in het plangebied onwaarschijnlijk

4.2.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997) komen er in de omgeving van het plangebied soorten voor als Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). Alle vleermuissoorten vallen onder tabel 3 van de Flora- en faunawet en zijn daarmee strikt beschermd. Er is geen vrijstelling mogelijk.

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in gebouwbewonende soorten zoals de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en boombewonende soorten zoals de Watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen. Er wordt onderscheid gemaakt in verblijfplaatsen. Er zijn bijvoorbeeld kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven.

Boombewonende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is het plangebied grondig doorzocht op het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. De bomen in het plangebied zijn van onvoldoende van omvang en bevatten geen holtes. Het voorkomen van boombewonende vleermuizen in het plangebied is uit te sluiten. Met de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op boombewonende vleermuizen op voorhand uit te sluiten

Gebouwbewonende vleermuizen

De te slopen woning bevat geen spouwmuur. De woning heeft een rieten dak met zogenaamde knelplanken. Tussen de knelplanken en de gevel zitten enkele kieren. Deze kieren bevatten grote hoeveelheden spinrag en stof wat erop duidt dat er recentelijk geen activiteit heeft plaatsgevonden. Twee kieren bieden rechtstreeks toegang tot de zolder. Deze is grondig geïnspecteerd maar er zijn geen sporen, uitwerpselen of prooiresten van vleermuizen aangetroffen. De zolder wordt intensief gebruikt en de bewoonster verklaarde nog nooit vleermuizen te hebben aangetroffen.

De twee stallen bevatten geen toegankelijke spouwmuur. De stallen hebben een golfplaten dak welke ongeschikt is voor vleermuizen. Beide stallen hebben dakbetimmering. Deze betimmering vertoont enkele kieren en bevatte grote hoeveelheden spinrag en stof. Dit duidt erop dat er recentelijk geen activiteit bij deze kieren heeft plaatsgevonden. Delen van het dak zijn afgekit waardoor kieren afwezig zijn. Er zijn rondom en in de stallen ook geen sporen of uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen. Om deze reden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van

gebouwbewonende vleermuizen worden uitgesloten. Met de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op gebouwbewonende vleermuizen uit te sluiten.

Vaste vliegroutes

Vleermuizen staan erom bekend dat ze vaak jarenlang gebruik maken van vaste vliegroutes tussen de verblijfplaats en het foerageergebied. Hierbij volgen ze bestaande lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen. Het behoudt van dergelijke lijnvormige elementen is cruciaal voor de instandhouding van het leefgebied van vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen duidelijke lijnvormige elementen te onderscheiden. Met de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op vaste vliegroutes op voorhand uit te sluiten.

4.2.4 Vogels

Vogels nemen een aparte plaats in binnen de Flora- en faunawet. Alle vogelsoorten zijn tijdens het broedseizoen beschermd. De bescherming geldt dan vooral voor de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Er wordt in de Flora- en faunawet echter geen periode aangegeven voor het broedseizoen.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit houdt in dat hun nesten het hele jaar door beschermd zijn. Binnen deze categorie worden vier subcategorieën onderscheiden:

1. Nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Een voorbeeld hiervan is de Steenuil (*Athene noctua*).
2. Nesten van koloniebroeders die elk jaar terugkeren om op dezelfde plaats te broeden. Deze soorten zijn zeer honkvast of zijn afhankelijk van bebouwing of specifieke biotopen. Een voorbeeld hiervan is de Huismus (*Passer domesticus*).
3. Nesten van solitaire vogels die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en afhankelijk zijn van bebouwing of honkvast zijn. Een voorbeeld hiervan is de Ooievaar (*Ciconia ciconia*).
4. Vogelsoorten die elk jaar gebruik maken van hetzelfde nest en zelf nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Een voorbeeld hiervan is de Buizerd (*Buteo buteo*).

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelsoorten waargenomen. Er zijn ook geen sporen of nesten van jaarrond beschermde soorten aangetroffen. In het plangebied zijn maar weinig bomen aanwezig. Het huis heeft een rieten dak met rondom knelpanken. Soorten als de Huismus kunnen hierdoor niet onder het dak kruipen. Ook het rieten dak zelf vertoont geen sporen van nesten van de Huismus. De beide stallen hebben een geïsoleerd golfplaten dak. De dakranden zijn afgedicht met zelfgefabriceerd vogelschroot. Hierdoor is de ruimte tussen de isolatie en het dak niet langer toegankelijk voor vogels. Aan de westelijke stal hangt een bosuilennestkast. Deze was tijdens het veldbezoek niet bewoond. De Bosuil (*Strix aluco*) is een bewoner van allerlei landschappen, van loof- en naaldbossen tot parken, bosrijke woonwijken en open gebieden (SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002). Nestlocaties van de Bosuil zijn jaarrond beschermd wanneer er met het verwijderen van nesten sprake is van aantasting van de lokale populatie. Met de plannen zal de lokale populatie niet worden aangetast, aangezien in de onmiddellijke omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is.

4.2.5 Overige beschermde soorten

Voor overige beschermde soorten is de biotoop ongeschikt. Doordat er geen watergangen aanwezig zijn, is het voorkomen van beschermde vissen of voortplantingswateren van amfibieën uit te sluiten. Met de plannen zijn negatieve effecten op overige beschermde soorten niet te verwachten.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is er getoetst of de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op beschermde gebieden. Het plangebied aan de Veluweweg ligt niet in of nabij de EHS of een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe, op een afstand van ongeveer 2.500 meter. De Veluwe vormt ook de dichtstbijzijnde EHS-structuur. Gezien de afstand tot het gebied en de tussenliggende verstorende elementen als bebouwing en wegen zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en de EHS niet te verwachten. Er is geen vergunning nodig in het kader van de Natuurbeschermingswet.

5.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet is nagegaan of er met de voorgenomen plannen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten worden aangetast. De voorgenomen plannen kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. Plannen die ertoe leiden dat het plangebied minder geschikt is als foerageergebied voor dieren, zijn niet ontheffingsplichtig tenzij er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied geen alternatieve geschikte foerageergebieden aanwezig zijn. Alle soorten kunnen negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen. Voor de meeste soorten zal dit effect tijdelijk van aard zijn.

Algemeen voorkomende soorten

Deze soorten vallen allemaal onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betekent dat voor de werkzaamheden geen ontheffing voor deze soorten nodig is.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vallen onder tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing moet worden aangevraagd. Strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Het plangebied lijkt ook niet geschikt voor strikt beschermde soorten. Negatieve effecten op strikt beschermde soorten zijn daarmee uit te sluiten waardoor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk is.

Wel kunnen er bij de start van de werkzaamheden in het broedseizoen broedende vogels worden verstoord en/of nesten worden aangetast. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet. Hiervoor kan geen ontheffing worden aangevraagd. De start van de werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het broedseizoen, dat grofweg loopt van 15 maart tot 15 juli.

5.3 Aanbevelingen

Naast de consequenties vanuit de Flora- en faunawet zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied. Hiertoe valt te denken aan:

- Het toegankelijk maken van de spouwmuren van de nieuwe woningen voor vleermuizen. Hiertoe kunnen open stootvoegen worden aangebracht of kunnen er vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw of tegen de muur.
- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen.
- Het plaatsen van nestpannen en neststenen voor de Huismus en de Gierzwaluw. Deze soorten verliezen steeds meer broedmogelijkheden.

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra B., van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Limpens, H., Mostert, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Creemers, R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (RAVON) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Website ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie, 2011 www.rijksoverheid.nl
- Website Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland, 2011. www.ravon.nl
- Website waarneming.nl, 2011. www.waarneming.nl